

Druhá šmídovská monografie Ladislavy Lederbuchové

Ondřej Hník

PdF UJEP v Ústí nad Labem, andrecito1@seznam.cz

Lederbuchová, L. (2025). *Zdeněk Šmíd – Paměti a jiné texty z pozůstalosti*. Knižovna města Plzně.

V loňském roce vydala Ladislava Lederbuchová knihu *Spisovatel Zdeněk Šmíd* (Plzeň: ZČU v Plzni, 2024, elektronická verze téže knihy vyšla již na konci roku 2023), ve které s nevidanou pečlivostí a poctivostí na více než 500 stranách textu zpracovává nejen Šmídovo dílo, ale také jeho kontext literární, kulturní, kulturně-politický, politický i širěji kulturologický a umělecký. Interpretační poctivost monografie je více než obdivuhodná, navíc svým rozsáhlým poznámkovým aparátem může sloužit jako bohatý pramen v bádání nejen o spisovateli Zdeňkovi Šmídovi, ale i v bádání o širších souvisejících fenoménech: regionální literatuře, literárních žánrech, literární komice, funkcích literatury apod. Touto rozsáhlou monografií se Ladislava Lederbuchová etablovala jako neoddiskutovatelná znalkyně Šmídova díla.

Završením jejích snah ve vztahu k osobnosti a dílu Zdeňka Šmída je monografie *Zdeněk Šmíd – Paměti a jiné texty z pozůstalosti* (2025). Vznikla v loňském roce a kromě jména Ladislavy Lederbuchové jsou jako autoři uvedeni ještě Zdeněk Šmíd (z povahy knihy) a Darek Šmíd (syn Zdeňka Šmída; redaktor, publicista, copywriter a překladatel). Nutno dodat, že Ladislava Lederbuchová zůstává i vzhledem k rozsahu své badatelské, myšlenkové a editorské práce (texty z pozůstalosti Zdeňka Šmída cílevědomě vybrala a uspořádala) hlavní autorkou této monografie.

Knihu otevírá vzpomínka Darka Šmída na jeho otce Zdeňka *Můj otec Zdeněk Šmíd* (s. 10–16), následuje rozsáhlá studie Ladislavy Lederbuchové *Paměti nejsou jen vzpomínky*

(85 s.). Poté v sedmi krátkých kapitolách vzpomíná sám Zdeněk Šmíd (s. 128–185) a po něm krátce jeho sestřenice Irena Pilsová ze Kdyně (s. 197–198). Po bohatých obrazových přílohách, které jsou umístěny doprostřed knihy, tedy symbolicky do jejího pomyslného srdce, přebírá slovo opět Ladislava Lederbuchová studií *Překryto časem?* (51 s.), otevírající zde poprvé publikované Šmídovy „jiné texty z pozůstalosti“.

Zmíněné rozsáhlé kapitoly *Paměti nejsou jen vzpomínky a Překryto časem?* vypovídají o interpretační šíři i hloubce a výkladové preciznosti, se kterou se Ladislava Lederbuchová věnuje bádání o Zdeňkovi Šmídovi. *Překryto časem?* ukazuje, že právě texty ze Šmídovy pozůstalosti znovu vypovídají o druhové a žánrové šíři jeho díla a že teprve ony odhalují rozměr jeho básnického díla. Nezbyvá než souhlasit s autorkou, že texty z pozůstalosti „potvrzují jedinečné místo svého autora v kontextu české literatury druhé poloviny 20. století i let dalších, nejen jako autora děl s regionální tematikou“.

Kapitola *Paměti nejsou jen vzpomínky* nejprve problematizuje pojetí paměti jako vzpomínek a pojednává o pamětech/memoárech jako literárním žánru. Hovoří o důležitosti odstupu vzpomínky od vzpomínané látky. Tím se žánr vzpomínky stává také dokumentem o tom, kdo vzpomíná. Toto zjištění je dále vztaženo na Šmídovu osobnost i jeho dílo, a to v kontextu české memoárové literatury dalších uměleckých osobností (např. J. Zábrany, J. Hiršala a B. Grögerové, J. Anderleho, V. Komárka, J. Fuchsové, ale i ve vztahu ke vzpomínkové autobiografické beletrii, např. J. Procházka, Z. Svěrák). Kapitola vyzdvihuje skutečnost, že Šmídovy nedopsané *Paměti* sice zůstaly jen torzem, ale schopným vypovídat o vztahu životní autopsie jako zdroji bohaté umělecké tvorby. Text Ladislavy Lederbuchové tak v zásadě poukazuje na integritu a komplexnost a zároveň bohatou různorodost osobnosti Zdeňka Šmída. To vše potom dokresluje kvalitu i kvantitu Šmídova díla, tedy i význam Šmídova díla v kontextu regionální i národní literatury.

Druhou část knihy představují texty z pozůstalosti rozčleněné na básně a písňové texty, prózy a divadelní hry. Knihu završuje, kromě citací pramenů a literatury, medailonů autorů, edičních poznámek a jmenného rejstříku, také zde poprvé souhrnně publikovaná bibliografie Zdeňka Šmída, strukturovaná na beletrii, publicistiku, zvukové záznamy a na články a stati o jeho tvorbě.

Jako autor recenze předchozí šmídovské monografie Ladislavy Lederbuchové (*Spisovatel Zdeněk Šmíd*) jsem na stránkách časopisu *Český jazyk a literatura* (2024–25, 75(2), s. 101–102) v recenzi nazvané *Podnětná monografie o Zdeňku Šmídovi* poznamenal, že takto komplexně a v zásadě ani takto inovativně Šmídovo dílo zatím nikdo nehodnotil a že takto rozsáhlá vědecká monografie o českém regionálním autorovi dosud v české literatuře nebyla zpracována. K nepřesnému označení *regionální autor* bychom v kontextu pestrosti Šmídovy tvorby i autorské osobnosti měli dodat: regionální autor s významným národním přesahem. Dovolil jsem si vyzdvihnout, že monografie *Spisovatel Zdeněk Šmíd* svým rozsahem i hloubkou zpracování vyniká i mezi monografiemi o českých kanonických autorech. Poté, co šmídovské bádání doplnily ještě více než čtyřsetstránkové *Paměti a jiné texty z pozůstalosti* (431 s.), dostává čtenář z řad odborníků

i laiků možnost seznámit se s dílem Zdeňka Šmída v komplexnosti, která doposud nebyla dopřána ani mnohým významným, nebo dokonce kanonickým českým autorům.

Literatura

Lederbuchová, L. (2024). *Spisovatel Zdeněk Šmíd*. ZČU v Plzni.